

คำแนะนำ

การส่งเสริมสหกรณ์ออมทรัพย์ ให้เป็นองค์กรวางแผนทางการเงินแก่สมาชิก

กลุ่มพัฒนาสหกรณ์ออมทรัพย์
กองพัฒนาสหกรณ์ด้านการเงินและร้านค้า
กรมส่งเสริมสหกรณ์
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

คำนำ

กองพัฒนาสหกรณ์ด้านการเงินและร้านค้า กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้จัดทำโครงการพัฒนาสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นองค์กรวางแผนการเงินของสมาชิก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลแก่สหกรณ์ออมทรัพย์และเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยมุ่งเน้นให้สหกรณ์ออมทรัพย์ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาทางการเงินแก่สมาชิก รวมทั้งจัดกิจกรรมการให้ความรู้ทางการเงินแก่สมาชิก โดยมีสหกรณ์ออมทรัพย์เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๓๑๓ แห่ง ดังนั้น เพื่อเป็นการขยายการดำเนินโครงการและเผยแพร่ความรู้ด้านการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลไปสู่สหกรณ์ทุกประเภท กลุ่มพัฒนาสหกรณ์ออมทรัพย์ จึงได้จัดคำแนะนำการส่งเสริมสหกรณ์ให้เป็นองค์กรวางแผนทางการเงินแก่สมาชิก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์และผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมแนะนำสหกรณ์ให้มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินแก่สมาชิก รวมทั้งกำหนดกิจกรรมการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสมาชิกสหกรณ์ในแต่ละประเภท

กรมส่งเสริมสหกรณ์ขอขอบคุณศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) ธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ให้องค์ความรู้ ตลอดจนเอกสารเผยแพร่ความรู้ด้านการวางแผนการเงิน

สุดท้ายนี้ คณะผู้จัดทำหวังว่าคำแนะนำฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกสหกรณ์และประชาชนที่สนใจ

กลุ่มพัฒนาสหกรณ์ออมทรัพย์
กองพัฒนาสหกรณ์ด้านการเงินและร้านค้า
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	
หลักการและเหตุผล	๑
ปัญหาและความจำเป็นการวางแผนทางการเงิน	๑
ผลการดำเนินโครงการที่ผ่านมา	๑
วัตถุประสงค์	๒
ประโยชน์	๒
บทที่ ๒ องค์ความรู้ในการวางแผนทางการเงิน	
ความหมาย	๓
ทำไมต้องวางแผนการเงิน	๓
ใครบ้างที่ต้องวางแผนการเงิน	๔
ขั้นตอนการวางแผนทางการเงิน	๕
การออม	๗
การลงทุน	๘
การวางแผนภาษี	๑๐
การบริหารหนี้สิน	๑๒
การวางแผนเกษียณ	๑๒
บทที่ ๓ แนวทางการส่งเสริมสหกรณ์	
แนวทางการจัดโครงการอบรมของสหกรณ์ออมทรัพย์	๑๖
การเผยแพร่ความรู้ด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล	๑๗
การให้คำปรึกษาแนะนำแก่สมาชิก	๑๗
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
แบบทดสอบความมั่นคงทางการเงิน	
การแปลผลคะแนน	

บทที่ ๑ บทนำ

หลักการและเหตุผล

สหกรณ์ออมทรัพย์เกิดจากการรวมกันของสมาชิกโดยมุ่งหวังในการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ การเข้าถึงแหล่งเงินและมุ่งหวังจะมีเศรษฐกิจการเงินที่มั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว แต่สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แต่ละรายมีรายได้และความจำเป็นในการใช้จ่ายแตกต่างกัน ดังนั้น สมาชิกสหกรณ์ย่อมมีการวางแผนทางการเงินที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความสามารถในการหารายได้และภาระค่าใช้จ่าย เช่น สมาชิกใหม่ที่เริ่มทำงานอาจมีการวางแผน/เก็บออมซื้อรถยนต์ ซื้อบ้านหลังแรก ส่วนสมาชิกที่อายุ ๓๕ ปีขึ้นไปอาจมีการวางแผนการลงทุนในสินทรัพย์ต่าง ๆ ในขณะที่สมาชิกวัย ๕๐ ปี ย่อมวางแผนทางการเงินในวัยเกษียณ แต่อย่างไรก็ตามทุกคนมักมีเป้าหมายเพื่อปกป้องความเสี่ยง เพิ่มพูนสินทรัพย์ ต้องการมีเงินสำรองยามแก่เฒ่า มีที่อยู่อาศัย วางแผนทางภาษี รวมถึงการบริหารทรัพย์สินที่มีอยู่ให้เพิ่มพูน บริหารหนี้สินให้ลดลง และสอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้ สหกรณ์ออมทรัพย์จึงเป็นที่พึ่งของสมาชิกทั้งการออมและสินเชื่อ กรมส่งเสริมสหกรณ์มีความมุ่งมั่นพัฒนาสหกรณ์ออมทรัพย์ให้เป็นองค์กรที่ปรึกษาทางการเงิน วางแผนทางการเงินแก่สมาชิกได้ในทุกเพศทุกวัย

ปัญหาและความจำเป็นการวางแผนทางการเงิน

หากสมาชิกสหกรณ์ต้องการมีฐานะทางการเงินที่มั่นคง มีชีวิตที่มั่นคง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้จักวางแผนการเงินให้เป็น เพราะการวางแผนการเงินเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้สามารถจัดการชีวิตอย่างเป็นระบบให้มีรายได้เพียงพอกับรายจ่าย และมีเงินเหลือไว้ใช้จ่ายฉุกเฉินมีเงินออมไว้เก็บเกี่ยวดอกผลหรือลงทุนในอนาคตได้

การวางแผนการเงินมีความสำคัญต่อคนทุกช่วงอายุและแผนทางการเงินสามารถปรับให้เข้ากับสถานการณ์ โดยสามารถเปลี่ยนแปลงได้ทั้งลักษณะและความสำคัญ การวางแผนสำหรับแต่ละบุคคลก็อาจจะต่างกันไปตามปัจจัยต่าง ๆ กัน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าแผนการเงินมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับแต่ละบุคคลเนื่องจาก

- ทำให้เกิดความมั่นคงในชีวิต การวางแผนทางการเงินที่ครอบคลุมกิจกรรมทางการเงินทั้งหมดที่เกี่ยวข้องของแต่ละบุคคล ซึ่งประกอบด้วย แผนการออม แผนการลงทุน แผนการประกัน แผนทางภาษี และการวางแผนเพื่อวัยเกษียณ จะช่วยให้เกิดความมั่นคงทางการเงินและความมั่นคงในชีวิต
- ทำให้ตอบสนองความต้องการและเป้าหมายเฉพาะบุคคลได้

ผลการดำเนินโครงการที่ผ่านมา

กองพัฒนาสหกรณ์ด้านการเงินและร้านค้า ได้จัดการอบรมถ่ายทอดความรู้การวางแผนทางการเงินภายใต้ “โครงการพัฒนาสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นองค์กรวางแผนทางการเงินของสมาชิก” ให้แก่ผู้แทนสหกรณ์/ข้าราชการ เพื่อให้มีความรู้ด้านการวางแผนทางการเงินเพื่อนำไปเผยแพร่แก่สมาชิกสหกรณ์ และได้จัดพิมพ์คู่มือส่งเสริมความรู้การวางแผนทางการเงิน ๑,๐๐๐ ชุด ๆ ละ ๖ เล่ม รวม ๖,๐๐๐ เล่ม เพื่อนำไปเผยแพร่เสริมสร้างความรู้ด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคลแก่สมาชิกสหกรณ์

สำนักงานสหกรณ์จังหวัด และสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๑ - ๒ จัดประชุมหารือร่วมกับสหกรณ์เป้าหมาย เพื่อกำหนดรูปแบบและแนวทางถ่ายทอดความรู้ด้านการวางแผนทางการเงินให้แก่สมาชิกสหกรณ์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสหกรณ์เกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินให้แก่สมาชิกสหกรณ์รวมถึงการให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมประชุมในเรื่องดังกล่าวด้วย โดยติดตามความก้าวหน้าและรายงานผลการปฏิบัติงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ มายังกองพัฒนาสหกรณ์ด้านการเงินและร้านค้า

จากผลการรายงานของสำนักงานสหกรณ์จังหวัด และสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๑ - ๒ ได้จัดประชุมหารือเพื่อหาแนวทางถ่ายทอดความรู้ด้านการวางแผนทางการเงิน/เผยแพร่แก่สมาชิกสหกรณ์ จำนวน ๓๑๓ สหกรณ์ มีผู้เข้าร่วมประชุม ๕,๒๐๒ คน

วัตถุประสงค์

การจัดทำคำแนะนำการส่งเสริมสหกรณ์ให้เป็นองค์กรวางแผนทางการเงิน เพื่อให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์/ข้าราชการ มีความรู้เรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล และสามารถเป็นที่ปรึกษาและแนะนำการวางแผนทางการเงินให้แก่สมาชิกสหกรณ์ได้

ประโยชน์

ประโยชน์ของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล

- ทำให้ทราบถึงสถานะทางการเงินที่แท้จริง
- ช่วยลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น
- ทำให้มีรายได้เพิ่มจากการออมและวางแผนภาษี
- ทำให้สามารถวางแผนการใช้ชีวิตในอนาคต

บทที่ ๒

องค์ความรู้ในการวางแผนทางการเงิน

การวางแผนทางการเงินเป็นเครื่องมือที่ช่วยเตรียมความพร้อมและนำชีวิตไปสู่ความมั่นคงทางการเงิน ซึ่งควรเริ่มจากการปลูกฝังนิสัยการออมและการใช้เงินอย่างสมเหตุสมผลตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อบ่มเพาะวินัยทางการเงินไว้ก่อน เมื่อเข้าสู่วัยทำงานก็จำเป็นต้องรู้วิธีการวางแผนการจัดสรรรายได้ให้เพียงพอกับการออมเงินตามเป้าหมายและรายจ่ายต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เมื่อมีครอบครัวก็จำเป็นต้องดูแลทั้งตนเองและคนในครอบครัว ทำให้ความรับผิดชอบและภาระทางการเงินยิ่งเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลให้การวางแผนทางการเงินมีความสำคัญมากขึ้น แม้กระทั่งเมื่อเกษียณอายุก็ยังคงต้องวางแผนทางการเงินเพราะเป็นวัยที่มีรายได้อาจลดลงแต่ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ยังคงอยู่ หรืออาจสูงขึ้นในบางหมวด เช่น การรักษาพยาบาล ซึ่งหากไม่มีการวางแผนที่ดีก็อาจเกิดปัญหาได้

ความหมายของการวางแผนทางการเงิน

การวางแผนทางการเงิน “เป็นการทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินชีวิต (Life Goals) ของบุคคล โดยผ่านการบริหารและวางแผนทางการเงินที่ถูกออกแบบมาเพื่อแต่ละคนซึ่งเกี่ยวข้องตั้งแต่การรวบรวมข้อมูลทางการเงินการกำหนดเป้าหมายต่าง ๆ การตรวจสอบฐานะการเงินในปัจจุบัน รวมถึงการกำหนดกลยุทธ์และแผนทางการเงินเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวในอนาคต”

ทำไมต้องวางแผนการเงิน

๑. คนอายุยืนขึ้น

ปัจจุบันคนไทยมีอายุเฉลี่ย ๗๑ ปี แต่ถ้าเราเก็บสถิติเฉพาะคนไทยที่อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป จะพบว่าท่านเหล่านั้นจะอยู่ได้อีกประมาณ ๒๐ ปี (ข้อมูลจากสถาบันประชากรและสังคม ม.มหิดล) ดังนั้น จึงเป็นเรื่องน่าคิดว่าช่วงเวลาหลังเกษียณที่ต้องอยู่อีกตั้ง ๒๐ ปี เราจะอยู่กันอย่างไรถ้าไม่มีการวางแผนการเงินที่ดีพอ

๒. โครงสร้างสังคมเปลี่ยนไป

เดิมคนไทยอยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่ปัจจุบันแยกย้ายกันอยู่เป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น การคาดหวังให้ลูกหลานเลี้ยงดูเป็นเรื่องที่หวังได้น้อยลงเราจึงต้องเตรียมตัวไว้แต่เนิ่น ๆ

๓. ค่าครองชีพในอนาคตจะสูงมากขึ้น

ข้าวของในท้องตลาดมีราคาสูงขึ้นทุกวันอีก ๒๐ - ๓๐ ปีข้างหน้าในวันที่เราเกษียณ สินค้าที่จำเป็นอาจแพงขึ้นอีก ๑ - ๒ เท่าตัว โดยเฉพาะค่ารักษาพยาบาลที่มักมีอัตราการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายมากกว่าเงินเพื่อเสมอ ดังนั้นงบประมาณที่เราเตรียมไว้อาจไม่เพียงพอถ้าไม่ได้คำนวณเผื่อไว้ด้วย

๔. สวัสดิการของรัฐไม่เพียงพอ

ในอีก ๑๕ ปีข้างหน้าสัดส่วนของประชากรที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปจะเพิ่มเป็น ๒๐% นั่นหมายความว่า ๑ ใน ๕ ของคนไทยจะเป็นคนสูงอายุขณะที่สัดส่วนของคนวัยทำงานต่อคนสูงอายุจะลดลงจาก ๖ : ๑ ในปัจจุบันเป็น ๓ : ๑ ในปี ๒๐๒๑ ทำให้ภาษีที่รัฐเก็บได้จะไม่เพียงพอต่อการจัดหาสวัสดิการให้คนสูงอายุหรือหากทำได้ก็เป็นแบบพิน ๆ เท่านั้น

๕. ผลลัพธ์ทางการเงินมีความซับซ้อนมากขึ้น

สมัยก่อนการฝากเงินในธนาคารให้ผลตอบแทนที่น่าพอใจและมีความมั่นคงสูง ตอนนี้ออกเบี้ยเงินฝากลดน้อยลงมากขณะที่ช่องทางการลงทุนใหม่ ๆ มีให้เลือกหลากหลายมากขึ้นแต่ก็มีรูปแบบและความเสี่ยงแตกต่างกันออกไปการทำความเข้าใจและรู้จักวางแผนการลงทุนให้ถูกต้องเหมาะสมกับแต่ละบุคคลจะทำให้บรรลุเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น

๖. ทำให้เราสามารถเกษียณอายุได้เร็วขึ้น

หากมีการวางแผนที่ดีและเริ่มต้นเร็วย่อมบรรลุเป้าหมายได้เร็วกว่าไม่ว่าจะเป็นเงินออมที่เก็บได้มากขึ้นดอกเบี้ยทบต้นที่สูงขึ้นหรือความสามารถหาประโยชน์จากโอกาสดี ๆ ที่บังเอิญผ่านเข้ามาเพราะเรามีเงินออมเงินก้อนที่เก็บเอาไว้

๗. ช่วยรองรับความเสี่ยงของชีวิตได้มากขึ้น

ชีวิตที่เต็มไปด้วยความไม่แน่นอนเราอาจโชคร้ายเจ็บป่วยหรือเกิดอุบัติเหตุหนัก ๆ ขึ้นได้ แต่ถ้าเรามีการวางแผนการประกันภัยไว้ย่อมสามารถบรรเทาภาระต่าง ๆ ลงได้หรือเราเกิดตกงานกะทันหัน มีคนในครอบครัวป่วย การมีเงินเก็บสำรองไว้ย่อมหลีกเลี่ยงความยุ่งยากจากการต้องไปกู้หนี้ยืมสิน เงินก้อนอุกระทบบลงได้

ใครบ้างที่ต้องวางแผนการเงิน

จริง ๆ แล้ว ไม่ว่าจะวัยไหน ๆ หรือฐานะการเงินเป็นอย่างไร ทุกคนก็ควรวางแผนการเงินกันทั้งนั้น

● วัยเด็ก

วัยที่เหมาะสมแก่การบ่มเพาะนิสัยในการใช้จ่ายเงินอย่างสมเหตุสมผลให้เด็กรู้จักค่าของเงิน สอนให้เก็บออม รู้จักวางแผนใช้จ่ายเงิน สิ่งเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานที่ดีให้เขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ใช้เงินเป็น

● วัยทำงาน

วัยกำลังสร้างเนื้อสร้างตัวมีรายได้เป็นของตัวเองและมีอิสระในการใช้จ่าย ซึ่งหากไม่มีการวางแผนการเงินที่ดีแล้ว โอกาสที่เงินจะรั่วไหลไปตามกระแสสังคม กิน เที่ยว ใช้ ซ้อป ย่อมเกิดขึ้นได้มาก และโอกาสที่จะสร้างเนื้อสร้างตัว เช่น ซื้อรถซื้อบ้าน แต่งงาน สร้างครอบครัว ก็ย่อมถอยห่างออกไปเช่นกัน

● วัยสร้างครอบครัว

การสร้างครอบครัวเป็นเรื่องใหญ่ เพราะไม่ได้รับผิดชอบเฉพาะตัวเอง หากยังมีสมาชิกในครอบครัวที่ต้องดูแล จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวางแผนการเงินให้รัดกุม เพราะนอกจากจะต้องจัดสรรรายได้ให้เพียงพอต่อรายจ่ายในแต่ละเดือน เช่น ค่ากินอยู่ของทุกคนในครอบครัว ค่าผ่อนบ้าน ผ่อนรถแล้วยังมีค่าเทอมลูก และรายจ่ายจร เช่น ค่าซ่อมรถ ซ่อมบ้าน ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ฯลฯ

● วัยเกษียณ

แม้ว่าภาระการเงินต่าง ๆ จะน้อยลง แต่ก็ยังจำเป็นต้องวางแผนการเงินเช่นกัน ทั้งในช่วงก่อนและหลังเกษียณ เพื่อให้สามารถดูแลตนเองได้และไม่เป็นภาระของลูกหลาน เนื่องจากคนวัยนี้ส่วนใหญ่รายรับจะน้อยลง ในขณะที่รายจ่ายด้านการดูแลสุขภาพมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ขั้นตอนการวางแผนทางการเงิน

๑) ประเมินฐานะการเงิน

นำสินทรัพย์ทั้งหมดมาเป็นตัวตั้งแล้วลบด้วยหนี้สินทั้งหมดส่วนที่เหลือจึงเป็นส่วนของคุณหรือที่เรียกว่า “ความมั่งคั่งสุทธิ” ซึ่งเป็นตัวที่สะท้อนฐานะการเงินที่แท้จริงของคุณเครื่องมือที่จะช่วยให้คุณประเมิน “ความมั่งคั่งสุทธิ” ได้ก็คือ

การทำบัญชีสินทรัพย์และหนี้สิน

๑) สินทรัพย์

๑.๑) บันทึกรายการสินทรัพย์โดยจำแนกประเภท ดังนี้

- สินทรัพย์สภาพคล่อง เช่น เงินสด เงินฝากธนาคาร
- สินทรัพย์เพื่อการลงทุน เช่น พันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้ หุ้นทุน และกองทุนรวม
- สินทรัพย์ส่วนตัว เช่น บ้าน รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ เครื่องเสียง เครื่องประดับ

๑.๒) รวมมูลค่าสินทรัพย์ทั้งหมด

๒) หนี้สิน

๒.๑) บันทึกรายการหนี้สินโดยจำแนกประเภท ดังนี้

- หนี้สินระยะสั้น คือ หนี้ที่ต้องจ่ายคืนภายในเวลาไม่เกิน ๑ ปี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหนี้ที่เกิดจากการอุปโภคบริโภค เช่น หนี้บัตรเครดิต หรือการซื้อสินค้าเงินผ่อน
- หนี้สินระยะยาว คือ หนี้ที่มีเวลาผ่อนชำระนานกว่า ๑ ปี เช่น หนี้ที่เกิดจากการซื้อบ้าน และรถยนต์

๒.๒) รวมจำนวนหนี้สินทั้งหมด

๓) ความมั่งคั่งสุทธิ

จดไว้...ช่วยได้

หากคุณอยากรู้ว่าที่ผ่านมารูปแบบการใช้จ่ายของคุณเป็นเช่นไร วิธีง่าย ๆ คือการจดบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวัน และจัดทำสรุปการใช้จ่ายเมื่อสิ้นเดือนซึ่งการจดจะช่วยให้เห็นภาพรวมของรายได้เข้ามาจากที่ใดบ้าง และรายจ่ายที่เข้ามาของคุณหมดไปกับเรื่องใดบ้างจำเป็นหรือไม่ รายรับเพียงพอกับรายจ่ายหรือไม่ และมีเงินออมต่อเดือนมากน้อยเพียงไร

นอกจากนี้ คุณสามารถประเมินรายรับ - รายจ่าย ในอนาคตได้อีกด้วย โดยประมาณจากเงินสดในแต่ละเดือน ซึ่งสามารถทำได้ง่าย ๆ ด้วยการบันทึกรายรับ - รายจ่ายล่วงหน้าไว้ในปฏิทิน เช่น วันที่จะได้รับเงินบันทึกด้วยสีเขียว สำหรับวันจ่ายเงินบันทึกด้วยสีน้ำเงิน เพียงเท่านี้ก็รู้แล้วว่ารายรับ - รายจ่ายในอนาคตของคุณมีอะไรบ้าง

๒) ตั้งเป้าหมายให้ชัดเจน

ในชีวิตจริงคนเรามีเป้าหมายทางการเงินหลายอย่าง เช่น อยากมีบ้าน มีรถ มีครอบครัว มีลูก มีชีวิตที่ดีหลังวัยเกษียณ แต่หากคุณมีข้อจำกัดทางการเงินคุณต้องตั้งเป้าหมายอย่างเป็นระบบชัดเจน โดยอาจแบ่งเป้าหมายออกเป็นระยะ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความสามารถทางการเงินของคุณ เช่น เป้าหมายในระยะสั้น (ไม่เกิน ๑ ปี) จะเก็บเงินและใช้จ่ายแต่สิ่งจำเป็นเป้าหมายระยะกลาง (๑ - ๓ ปี) จะเดินทางท่องเที่ยวเป็นกำไรชีวิต และระยะยาว (๓ ปีขึ้นไป) จะซื้อบ้านและสร้างครอบครัว ที่สำคัญต้องไม่ลืมนำดับความสำคัญของแต่ละเป้าหมายที่คุณวางไว้ด้วย หากเป้าหมายใดยังไม่สำคัญมากและรอได้ก็ควรเลื่อนออกไปก่อน

ตั้งเป้าหมายการเงิน ด้วยหลัก SMART

การตั้งเป้าหมายการเงินที่ดีควรยึดหลัก SMART ได้แก่

- Specific มีความชัดเจน กำหนดเฉพาะเจาะจงว่าจะทำอะไร เพื่ออะไร เช่น “เก็บเงินเพื่อเป็นเงินออมเพื่อลูกเงิน”
- Measurable สามารถวัดผลได้ โดยการกำหนดเป้าหมายเป็นตัวเลข เช่น “จำนวน ๖๐,๐๐๐ บาท”
- Achievable ทำสำเร็จได้ และรู้ว่าต้องทำอะไรให้บรรลุเป้าหมาย
- Realistic มีความเป็นไปได้ที่จะทำให้เป็นจริง ไม่เป็นเรื่องเพ้อฝัน
- Time Bound มีระยะเวลาที่แน่ชัด เพื่อให้เราวางแผนในการทำให้บรรลุภายในเวลาที่กำหนด

๓) จัดทำแผน...เพื่อไปสู่เป้าหมาย

เมื่อตั้งเป้าหมายแล้ว คราวนี้ก็มาถึงการจัดทำแผนหรือเส้นทางเดินเพื่อไปให้ถึงเป้าหมายที่เราปักธงไว้สิ่งสำคัญคือระยะเวลาความสามารถในการเก็บเงินของคุณต้องสัมพันธ์กันด้วยเพื่อให้เป้าหมายที่ตั้งไว้เป็นจริงมากที่สุด โดยไม่กดดันตัวเองมากเกินไป เช่น หากคุณมีแผนที่จะปรับปรุงห้องครัวในอีก ๑ ปีข้างหน้า โดยมีค่าใช้จ่ายประมาณ ๖๐,๐๐๐ บาท คุณต้องเก็บเงินเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท แต่หากจะปรับปรุงห้องครัวในอีก ๖ เดือนข้างหน้า คุณต้องเก็บเงินถึงเดือนละ ๑๐,๐๐๐ บาท

ในการทำแผนสำหรับเป้าหมายระยะยาวจำเป็นต้องเผื่อเงินเพื่อหรือภาวะที่สินค้าและบริการมีราคาสูงขึ้นในแต่ละปีด้วยอย่างไรก็ดีการทำงานของอัตราดอกเบี้ยทบต้นและผลตอบแทนจากการลงทุน จะเป็นตัวช่วยที่ทำให้เงินของคุณเพิ่มค่า

๔) ปฏิบัติตามแผน...อย่างเคร่งครัด

ไม่ว่าแผนที่วางไว้จะดีเพียงใดก็จะไม่เกิดประโยชน์เลยหากขาดการปฏิบัติที่จริงจังและต่อเนื่อง เพราะฉะนั้นอย่าพอใจไปกับสิ่งที่ไม่ได้อยู่ในแผนของคุณจะดีที่สุด

๕) ตรวจสอบและปรับแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป

ในระหว่างที่เราปฏิบัติตามแผนอยู่นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคอยตรวจสอบอยู่เสมอว่าการออมเงินเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ หากไม่เป็นไปตามแผนต้องหาสาเหตุให้ได้ว่าเกิดจากปัจจัยภายในคือตัวเราหรือปัจจัยภายนอกเช่นราคาสินค้าเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ยเพิ่ม รายรับลดลง ฯลฯ แล้วหาทางปรับแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

การวางแผนที่ดีจะช่วยให้เราเดินไปสู่จุดหมายได้ถูกทิศทาง แต่จะถึงเร็วหรือช้า หรือไม่ถึง นั่นก็ขึ้นอยู่กับว่าคุณมีความตั้งใจแน่วแน่และมีวินัยในการเก็บออมมากน้อยแค่ไหนด้วย

การออม

การออม เป็นการแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งเก็บสะสมไว้สำหรับวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น เพื่อไว้ใช้ในอนาคตเมื่อเวลาฉุกเฉิน เพื่อใช้ในสิ่งที่อยากได้หรืออยากทำ การออมส่วนใหญ่มักอยู่ในรูปแบบที่มีความเสี่ยงต่อการสูญเสียด้านต่ำ และได้รับผลตอบแทนไม่สูงนักเมื่อเทียบกับการลงทุน เช่น การฝากออมทรัพย์ การฝากประจำ การซื้อสลากออมทรัพย์

สัดส่วนที่เหมาะสมในการออม

โดยทั่วไปควรออมเงินประมาณ ๑ ใน ๔ ของรายได้แต่ละเดือน อย่างไรก็ตามอัตราส่วนนี้สามารถเปลี่ยนตามความเหมาะสม ขึ้นอยู่กับรายได้ปัจจุบันและแผนทางการเงินที่วางไว้ เช่น หากเรามีแผนที่จะใช้เงินก้อนใหญ่ในระยะเวลาอันใกล้ อาจจำเป็นต้องออมเงินมากกว่า ๑ ใน ๔ เพื่อให้เราถึงเป้าหมายทางการเงินเร็วขึ้น แต่ถ้าเรามีรายได้น้อยและหนี้สินเยอะ ก็อาจลดการออมลงเพื่อนำเงินจำนวนนี้ไปทยอยผ่อนชำระหนี้สินที่มีให้หมดก่อนแล้วค่อยออมเพิ่มขึ้น เป็นต้น

วัตถุประสงค์ในการออม

อาจจะจัดสรรวัตถุประสงค์หลักได้เป็น ๔ ส่วน ดังนี้

• ออมเพื่อกรณีฉุกเฉิน

ควรมีจำนวนเท่ากับรายจ่ายประจำ ๖ เดือน เพื่อเก็บไว้ใช้ในกรณีเจ็บป่วย หรือมีเหตุให้ต้องใช้จ่ายเงินก้อนอย่างเร่งด่วน

• ออมเพื่อเติมฝัน

เป็นการออมระยะสั้นถึงปานกลาง ๑ - ๕ ปี เพื่อนำไปใช้จ่ายในสิ่งที่ต้องการ เช่น ท่องเที่ยว ซื้อของที่อยากได้หรือบริจาคเพื่อสังคม

• ออมเพื่อวัยเกษียณ

เป็นการออมระยะยาวเพื่อใช้จ่ายเมื่อพ้นวัยทำงาน และมีเพียงพอสำหรับการดูแลสุขภาพ ทำกิจกรรมเพื่อความสุขในชีวิตและลดภาระของลูกหลาน

• ออมเพื่อการลงทุน

เป็นการนำเงินออมไปลงทุนให้เงินงอกเงย เช่น ซื้อพันธบัตรกองทุนรวม หุ้น ฯลฯ ซึ่งควรเลือกการลงทุนที่เหมาะสมภายใต้ความเสี่ยงที่ยอมรับได้

ปัจจัยที่ควรพิจารณาในการออม

เมื่อเราเริ่มออมเงินแล้วสิ่งต่อไปที่จะต้องพิจารณาคือเราจะเก็บเงินออมนั้นไว้อย่างไร หากจะเก็บเป็นเงินสดไว้กับตัว แม้จะนำมาใช้จ่ายได้ง่ายแต่ก็เสี่ยงต่อการสูญหายและไม่มีผลตอบแทนที่จะทำให้เงินออมงอกเงยได้ ทางเลือกของเราจึงอาจเป็นการมองหาผลิตภัณฑ์เพื่อการออมหลากหลายรูปแบบที่ออกโดยสถาบันการเงินต่าง ๆ เช่น บัญชีเงินฝากผลิตภัณฑ์คล้ายเงินฝาก

ซึ่งการเลือกผลิตภัณฑ์เพื่อการออมให้เหมาะสมกับความต้องการและวัตถุประสงค์ในการออมนั้น สามารถพิจารณาได้จากปัจจัยต่อไปนี้

๑. ผลตอบแทน

ผลตอบแทนจากการออม คือ ดอกเบี้ย ซึ่งมีความสำคัญมากต่อการออม เพราะยิ่งอัตราผลตอบแทนสูงเท่าไร เงินออมก็จะยิ่งงอกเงยรวดเร็วขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้ สามารถสอบถามข้อมูลอัตราผลตอบแทนของแต่ละผลิตภัณฑ์ได้จากสถาบันการเงินที่ต้องการ หรือตรวจสอบอัตราดอกเบี้ยประจำวันของธนาคารพาณิชย์ได้จาก [website](#) ของธนาคารแห่งประเทศไทย

๒. อัตราเงินเฟ้อ

อัตราเงินเฟ้อเป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ "ค่าของเงิน" เช่น เมื่อก่อนซื้อข้าวราดแกงจานละ ๑๕ บาท แต่ปัจจุบันราคาเพิ่มขึ้นเป็น ๓๐ - ๕๐ บาท ราคาสินค้าที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง หรือ "เงินเฟ้อ" ทำให้เงินมีมูลค่า หรือ "อำนาจซื้อ" ลดลงเมื่อเวลาผ่านไป ดังนั้นดอกเบี้ยเงินฝากที่ได้รับนั้นจึงยังไม่ใช่ผลตอบแทนที่แท้จริง ต้องมีการหักผลกระทบจากเงินเฟ้อออกก่อน ดังนี้

$$\text{อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง} = \text{อัตราดอกเบี้ยในรูปตัวเงินที่ได้รับ} - \text{อัตราเงินเฟ้อทั่วไป}$$

* ทั้งนี้ สามารถดูข้อมูลอัตราเงินเฟ้อทั่วไป ได้จาก [website ของธนาคารแห่งประเทศไทย](#)

๓. ระยะเวลาในการออม

เพราะการออมมีผลตอบแทน ดังนั้นยิ่งเริ่มต้นออมเร็วเท่าไรเงินก็จะยิ่งงอกเงยมากขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่น่าเงินไปฝากแบบมีการคิดดอกเบี้ยทบต้น ดอกเบี้ยที่ได้จะถูกทบเข้ากับเงินต้นเดิม และกลายเป็นเงินต้นของงวดถัดไปเรื่อย ๆ ทำให้เงินงอกเงยได้เร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้หากเรามีการตั้งเป้าหมายทางการเงินไว้ ยิ่งเราเริ่มออมเร็วเท่าไรภาระในการเก็บออมก็จะยิ่งลดลงเท่านั้น ยกตัวอย่างเช่น เราตั้งเป้าหมายออมเงินให้ได้ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อการเกษียณ โดยได้อัตราผลตอบแทนเฉลี่ย ๕% ต่อปี หากเริ่มออมตั้งแต่อายุ ๓๑ ปี จะต้องออมเพียงปีละ ๑๕,๐๐๐ บาท เท่านั้น แต่หากเริ่มออมเมื่ออายุ ๕๑ ปี จะต้องออมถึงปีละ ๗๖,๐๐๐ บาท

และหากตั้งเป้าหมายการออมเงินให้งอกเงยเป็นเท่าตัว ก็สามารถคำนวณระยะเวลาในการออมง่ายๆ ได้ดังนี้

$$\text{จำนวนปีที่เงินจะงอกเงยเป็นเท่าตัว} = \frac{๗๒}{\text{อัตราดอกเบี้ยและผลตอบแทน}}$$

๔. สภาพคล่องทางการเงินของผลิตภัณฑ์

สภาพคล่องทางการเงิน คือ ความยากง่ายในการเปลี่ยนสินทรัพย์ที่มีเป็นเงินสด สินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูง จะสามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้อย่างรวดเร็ว เช่น เงินฝากธนาคาร ส่วนสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องต่ำ จะต้องใช้เวลานานในการขายหรือเปลี่ยนให้เป็นเงินสด เช่น รถ ที่ดิน หรือ สิ่งของสะสม

ผลิตภัณฑ์เพื่อการออมแต่ละประเภทก็มีสภาพคล่องที่ต่างกัน เช่น การฝากออมทรัพย์จะมีสภาพคล่องสูงสามารถฝาก - ถอนเงินสดได้ตลอดเวลา แต่ก็ได้รับผลตอบแทนเป็นอัตราดอกเบี้ยต่ำ ในขณะที่การฝากประจำแม้จะมีผลตอบแทนสูงกว่า แต่ก็อาจเรียกได้ว่ามีสภาพคล่องต่ำกว่า เนื่องจากหากถอนเงินออกจากบัญชีก่อนครบกำหนดเวลา ก็มักจะได้รับดอกเบี้ยต่ำกว่าที่ประกาศไว้

ดังนั้น เราจึงควรจัดสรรเงินออมให้สอดคล้องกับรูปแบบการใช้จ่ายและความจำเป็นทางการเงินของตนเอง เพื่อป้องกันปัญหาขาดสภาพคล่องหรือ "หมุนเงินไม่ทัน" จนต้องถอนเงินก่อนกำหนด หรือต้องกู้ยืมเงินมาใช้โดยไม่จำเป็น โดยสิ่งที่จะช่วยเราได้ก็คือการวางแผนการเงินและการทำบัญชีรายรับรายจ่าย ซึ่งนอกจากจะทำให้เรารู้ว่าเราจะต้องมีเงินที่มีสภาพคล่องสูง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายประจำแต่ละเดือน และเงินที่สำรองไว้สำหรับกรณีฉุกเฉินเป็นจำนวนเท่าใดเพื่อฝากเงิน ๒ ส่วนนี้ ไว้ในบัญชีออมทรัพย์ (แต่ควรแยกบัญชีกันเนื่องจากมีวัตถุประสงค์ต่างกัน) แล้วเรายังสามารถนำเงินส่วนที่เหลือมาออมด้วยการฝากประจำหรือนำไปลงทุนซึ่งได้ผลตอบแทนที่สูงกว่าเพื่อให้เงินงอกเงยมากขึ้นด้วย

๕. อัตราค่าธรรมเนียมและข้อกำหนดต่าง ๆ

ผลิตภัณฑ์เพื่อการออมแต่ละประเภทจะมีข้อกำหนดและอัตราค่าธรรมเนียมที่แตกต่างกัน เช่น เงินฝากบางประเภทอาจมีข้อกำหนดว่าหากถอนเงินเกินจำนวนครั้งสูงสุดที่กำหนดก็จะต้องเสียค่าธรรมเนียม การเบิกถอนเพิ่ม รวมทั้งอาจมีค่าธรรมเนียมกรณีบัญชีไม่เคลื่อนไหว ดังนั้น ก่อนการตัดสินใจควรศึกษาข้อมูลรายละเอียดให้เข้าอย่างใจถ่องแท้ โดยสามารถสอบถามข้อมูลจากสถาบันการเงินนั้น ๆ หรือตรวจสอบข้อมูลค่าธรรมเนียมเพิ่มเติมได้จาก [website ของธนาคารแห่งประเทศไทย](#) รวมถึงพิจารณาว่าผลิตภัณฑ์นั้น ๆ มีความเหมาะสมกับการดำเนินชีวิตและการใช้บริการทางการเงินของเราหรือไม่

๖. ภาษี หัก ณ ที่จ่าย

ในการลงทุนไม่ว่ารูปแบบใดก็ตาม จำเป็นต้องคำนึงถึงภาษีด้วยเช่นกัน โดยทั่วไปผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ย (เช่น ดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยพันธบัตร) จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย ๑๕% และผลตอบแทนในรูปเงินปันผล (เช่น เงินปันผลจากหุ้น) จะถูกหัก ๑๐% หากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำเท่ากับ ๔% ต่อปี อัตราดอกเบี้ยหลังหักภาษีที่คุณได้รับจะเท่ากับ ๔% - (๔% X ๑๕%) หรือเท่ากับ ๓.๔% ต่อปี แต่ก็มีผลตอบแทนจากการออมหรือการลงทุนบางประเภทที่ได้รับยกเว้นภาษี เช่น

- ดอกเบี้ยจากเงินฝากออมทรัพย์ส่วนที่ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท
- ดอกเบี้ยจากสลากออมสิน
- ดอกเบี้ยจากเงินฝากประจำรายเดือน ตั้งแต่ ๒๔ เดือนขึ้นไป (บุคคลธรรมดาสามารถใช้สิทธิฝากเงินในบัญชีประเภทนี้ได้เพียงบัญชีเดียว โดยยอดเงินฝากรวมต้องไม่เกิน ๖๐๐,๐๐๐ บาท และผู้ปกครองสามารถเปิดบัญชีในนามของผู้เยาว์ได้)

ส่วนต่างระหว่างราคาขายและราคาซื้อกองทุนรวม

๗. การคุ้มครองเงินฝาก

หากคุณออมเงินในรูปของบัญชีเงินฝาก บัตรเงินฝาก และใบรับฝากเงินที่เป็นเงินบาท และฝากไว้กับธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ เงินในบัญชีของคุณจะได้รับความคุ้มครองจากสถาบันคุ้มครองเงินฝาก (Deposit Protection Agency : DPA) โดยจำนวนเงินฝาก (รวมดอกเบี้ย) จะได้รับการคุ้มครองตามเกณฑ์ที่กำหนด

การลงทุน

การลงทุน คือ การใช้สอยทรัพยากรในลักษณะต่าง ๆ โดยหวังจะได้รับผลตอบแทนกลับมา มากกว่าที่ลงไป ในอัตราที่พอใจภายใต้ความเสี่ยงที่เหมาะสม

อยากลงทุนต้องเริ่มต้นอย่างไร

- รู้จักการออม

ถ้าต้องการลงทุน ขอแนะนำให้เริ่มต้นที่การออมก่อน ซึ่งเป็นการสร้างวินัยทางการเงินให้แก่ตนเองในการทยอยเก็บเงินที่เล็กน้อยให้มีจำนวนพอกพูนขึ้นเมื่อเวลาผ่านไปในรูปแบบที่มีความปลอดภัยมีความเสี่ยงต่ำเพื่อรักษาเงินต้นไว้ โดยผลตอบแทนจากเงินออมอาจไม่ได้สูงมากนัก จนกระทั่งสามารถเก็บเงินได้จำนวนหนึ่งจึงค่อยเริ่มลงทุน ซึ่งหมายถึงการแบ่งเงินก้อนที่ได้จากการเก็บหอมรอมริบส่วนหนึ่งไปลงทุนในผลิตภัณฑ์เพื่อการลงทุน เช่น [หุ้น](#) [ตราสารหนี้](#) [กองทุนรวม](#) [Exchange](#)

Traded Fund หรือ ETF สัญญาซื้อขายล่วงหน้า และทางเลือกในการลงทุนอื่น ๆ เพื่อสร้างผลตอบแทนให้สูงขึ้นกว่าการออม

- **รู้จักตนเอง**

เมื่อเตรียมเงินสำหรับการลงทุนไว้แล้ว ก่อนการตัดสินใจลงทุนใด ๆ ผู้ลงทุนต้องตอบคำถามสำคัญให้ได้เสียก่อนเพื่อประเมินตนเอง และใช้เป็นแนวทางในการลงทุน รวมถึงเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์เพื่อการลงทุน ที่ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง

- **ถามตัวเองก่อนตัดสินใจลงทุน**

- วัตถุประสงค์ในการลงทุนคืออะไร
- อัตราผลตอบแทนที่คาดหวังเป็นอย่างไร
- สามารถยอมรับความเสี่ยงได้มากน้อยเพียงใด

- **รู้จักสิ่งที่ลงทุน**

สิ่งสำคัญมากที่ผู้ลงทุนต้องทำก่อนการตัดสินใจนำเงินของเราไปลงทุนในผลิตภัณฑ์เพื่อการลงทุนใด ๆ คือ การใช้เวลาศึกษาหาความรู้และทำความเข้าใจกับสิ่งนั้นอย่างถ่องแท้เสียก่อน เพราะว่าการลงทุนมีความเสี่ยง ดังนั้น ถ้า (ยัง) ไม่เข้าใจ อย่า (เพิ่ง) เสี่ยง

- **รู้เท่าทันสถานการณ์แวดล้อม**

ผู้ลงทุนต้องสนใจและติดตามข่าวสารที่อาจมีผลกระทบต่อเงินลงทุนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งถือเป็นหน้าที่ของผู้ใช้บริการทางการเงินอีกหนึ่งข้อ ปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนการลงทุน มีดังนี้

- ปัจจัยทางเศรษฐกิจ เช่น ภาวะเศรษฐกิจในประเทศ การผลิต การค้า การลงทุนอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงิน อัตราแลกเปลี่ยน กระแสเงินทุนไหลเข้า – ออก ภาวะเศรษฐกิจต่างประเทศ
- ปัจจัยทางการเมือง ทั้งสถานการณ์ทางการเมือง รวมถึงนโยบายหรือมาตรการของภาครัฐ เช่น ภาษี การส่งเสริมการลงทุน
- พัฒนาการที่สำคัญ เช่น การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี
- ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตลาดการเงิน หรือผลิตภัณฑ์เพื่อการลงทุนนั้น ๆ เอง

- **รู้จักกระจายเงินลงทุน**

ไม่ควรนำเงินทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดไปลงทุนในผลิตภัณฑ์เพื่อการลงทุนประเภทเดียวกัน หรือมีความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องประเภทเดียวกัน

การวางแผนภาษี

ประชาชนผู้มีเงินได้ทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบในการเสียภาษีเพื่อให้รัฐมีเงินเพียงพอสำหรับการพัฒนาและบริหารจัดการประเทศให้เดินหน้าต่อไป ภาษีจึงเป็นเรื่องใกล้ตัวและเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี เราจึงควรทำความเข้าใจ รวมถึงควรวางแผนภาษี เพื่อเตรียมการเสียภาษีให้ถูกต้องครบถ้วน และใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีตามที่กฎหมายกำหนดไว้

นอกจากนี้ ควรติดตามการเปลี่ยนแปลงกฎหมายหรือข้อบังคับเกี่ยวกับภาษีอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้วางแผนภาษีได้ถูกต้อง และได้รับประโยชน์จากมาตรการทางภาษีของรัฐบาลด้วย

- แหล่งข้อมูลสำหรับการวางแผนภาษี

- ข้อมูลเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คุณต้องศึกษารายละเอียดและเงื่อนไขทั้งหมดจาก "วิธีการออกแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา" ประจำปีภาษีนั้น ซึ่งมีอยู่ใน website ของกรมสรรพากร หรือสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้จากศูนย์บริการข้อมูลสรรพากร RD Call Center โทร. ๑๑๖๑

- แหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์สำหรับการวางแผนภาษี เช่น website ของศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (TSI)

- ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ

- ผู้ที่มีสถานะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ คือ บุคคลธรรมดาผู้ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง ห้างหุ้นส่วนสามัญคณะบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคลวิสาหกิจชุมชนตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ และ

- ในระหว่างปีที่ผ่านมา มีเงินได้ตามที่กำหนดไว้ในประมวลรัษฎากร

- หลักการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีดังนี้

$$\text{ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา} = \text{เงินได้สุทธิ} * \text{อัตรากาซี}$$

$$* \text{เงินได้สุทธิ} = \text{เงินได้พึงประเมิน} - \text{ค่าใช้จ่าย} - \text{ค่าลดหย่อน} - \text{เงินบริจาค}$$

- ค่าลดหย่อน

ค่าลดหย่อนและยกเว้นเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบในการคำนวณภาษีที่กฎหมายกำหนดให้นำไปหักออกจากเงินได้ได้อีกหลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว ซึ่งมีการหักลดหย่อนกรณีต่าง ๆ แตกต่างกันไป ผู้มีเงินได้มีสิทธิหักลดหย่อนอะไรได้บ้าง สามารถสืบค้นข้อมูลได้จาก website กรมสรรพากร

- อัตรากาซี

อัตรากาซีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับปีกาซี สามารถสืบค้นข้อมูลได้จาก website กรมสรรพากร

ข้อแนะนำ

- ควรติดตามการเปลี่ยนแปลงกฎหมายหรือข้อบังคับเกี่ยวกับกาซีอย่างสม่ำเสมอและใช้ประโยชน์จากประโยชน์จากมาตรการทางกาซีของรัฐบาล

- ควรบันทึกรายการซื้อผลิตภัณฑ์การลงทุนเพื่อลดหย่อนกาซีของตนเองไว้ และปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เพื่อที่จะได้ชี้ให้ครบถ้วนตามจำนวนที่ตั้งใจไว้

- ควรจัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสียกาซีเงินได้ เช่น เอกสารแสดงรายได้ การลงทุน ประกันชีวิต และเงินบริจาค เป็นต้น ให้เป็นระเบียบ เพื่อป้องกันการสูญหายและหลงลืม

การบริหารหนี้สิน

การเป็นหนี้ไม่ใช่สิ่งที่เลวร้ายเสมอไป เพราะบางครั้งเราอาจต้องใช้เงินเพื่อซื้อสินค้าและบริการที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและอนาคตแต่ยังมีเงินไม่พอในตอนนี้อย่างเช่น บ้าน การทำกิจการส่วนตัว ซึ่งหลักการสำคัญในการตัดสินใจเป็นหนี้คือควรเลือกก่อหนี้ดี ซึ่งได้แก่หนี้ที่จะสร้างอนาคตหรือความมั่นคงระยะยาวและหลีกเลี่ยงการก่อหนี้ที่พึ่งระวางซึ่งได้แก่ หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มหรือไม่ได้ช่วยเพิ่มความมั่นคงทางการเงิน เช่น หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภค เป็นต้น เพราะเมื่อเป็นหนี้แล้วเรามีหน้าที่ต้องใช้คืนเงินต้นรวมถึงดอกเบี้ย ค่าปรับ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จะตามมาทั้งหมด

• หนี้ดี (ก่อให้เกิดรายได้)

๑) หนี้สร้างอนาคต เช่น กู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นหนี้ที่เพิ่มโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน และช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้นในอนาคต

๒) หนี้เพื่อความมั่นคงระยะยาว เช่น เงินกู้เพื่อซื้อที่อยู่อาศัย เพราะไม่ต้องเสียค่าเช่า เมื่อผ่อนหมดก็จะกลายเป็นทรัพย์สินของเราที่สามารถขายต่อหรือให้เช่าเพื่อสร้างรายได้

๓) หนี้เพื่อการประกอบอาชีพ เช่น กู้เงินซื้อรถหรือเครื่องจักรเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้

• หนี้ที่พึ่งระวาง

หนี้ที่เกิดจากการกู้เงินเพื่อการบริโภคหรือเพื่อสร้างความสุขสบายอย่างขาดความมีเหตุมีผล เช่น เปลี่ยนโทรศัพท์มือถือบ่อย ๆ ตามแฟชั่น ทั้ง ๆ ที่ไม่จำเป็นทำให้เกิดภาระทางการเงินเกินสมควร และก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความมั่นคงทางการเงิน

• สัดส่วนการผ่อนชำระหนี้

ทั้งหมดในแต่ละเดือนไม่ควรเกิน ๑ ใน ๓ ของรายได้ต่อเดือน

นอกจากนี้ เมื่อคิดจะก่อหนี้ต้องมีการวางแผนและบริหารจัดการเงินที่ได้มาให้ดี เพื่อให้สามารถชำระคืนหนี้ได้ตรงตามเวลาและบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งใจได้ โดยไม่สร้างภาระจนเกินตัว ซึ่งรวมถึงการหาข้อมูลจากสถาบันการเงินหลาย ๆ แห่ง เพื่อใช้เปรียบเทียบหาสินเชื่อที่เหมาะสมกับความต้องการและได้รับสิทธิประโยชน์มากที่สุดและอย่าลืมอ่านสัญญา รวมทั้งเอกสารอื่น ๆ ให้เข้าใจอย่างถี่ถ้วนก่อนทำสัญญาสินเชื่อ

การวางแผนเกษียณ

• สุขีชีวิตอิสระทางการเงินยามเกษียณ

การมีอิสระทางการเงินในวัยเกษียณเป็นสิ่งที่หลาย ๆ คน ใฝ่ฝันซึ่งแน่นอนว่าการจะทำแบบนั้นได้รายได้ต้องเพียงพอสำหรับรายจ่ายที่จำเป็นเพียงพอสำหรับทำกิจกรรมเพื่อความสุขแห่งชีวิตและเพียงพอสำหรับการดูแลสุขภาพตามวัยด้วย

- **๔ รู้...สู่การเกษียณสุข**

การวางแผนสู่การเกษียณอย่างมีความสุข เริ่มต้นจากประเมินสถานการณ์หลังเกษียณของตนเอง ดังนี้

๑) รัยรายรับต่อเดือน แหล่งที่มา และความมั่นคงของรายรับ เช่น

- ข้าราชการ จะได้รับบำเหน็จหรือบำนาญ และเงินจากกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.)
- พนักงานบริษัทเอกชนจะได้รับเงินจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และกองทุนประกันสังคม
- เงินออมที่ได้เก็บหอมรอมริบมาตลอดชีวิตการทำงานบวกกับผลประโยชน์จากการ

นำเงินไปลงทุน

๒) รัยจ่ายต่อเดือน เทียบกับรายรับที่คาดว่าจะได้รับ

ส่วนใหญ่แล้ว ค่าใช้จ่ายประจำหลังเกษียณมักจะลดลง ซึ่งประเมินกันว่าค่าใช้จ่ายต่อเดือนหลังเกษียณจะประมาณ ๗๐% - ๘๐% ของค่าใช้จ่ายต่อเดือนก่อนเกษียณ เช่น หากก่อนเกษียณมีค่าใช้จ่ายต่อเดือน ๓๐,๐๐๐ บาท ค่าใช้จ่ายหลังเกษียณจะประมาณ ๒๑,๐๐๐ - ๒๔,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ยังไม่รวมเงินเพื่อและค่ารักษาพยาบาลที่อาจเพิ่มขึ้นตามวัย

ดังนั้น การเริ่มต้นบันทึกรายรับ - รายจ่าย เสียตั้งแต่วันนี้จะช่วยให้คุณสามารวิเคราะห์ได้ว่าในปัจจุบันมีค่าใช้จ่ายต่อเดือนเท่าไร และค่าใช้จ่ายรายการใดจะลดลงหรือหมดไปเมื่อเกษียณแล้ว

๓) รัหลักประกันความมั่นคงทางการเงิน

เช่น สวัสดิการที่เบิกได้ และความคุ้มครองของประกันสุขภาพ เพื่อเป็นหลักประกันว่าหากเกิดเหตุที่ไม่คาดฝันจะไม่กระทบกับจำนวนเงินที่จำเป็นสำหรับใช้จ่ายประจำ หากตรวจสอบแล้วพบว่าไม่ครอบคลุมเพียงพอ ควรพิจารณาออมหรือซื้อประกันเพิ่มเติม

๔) รัปัจจัยที่อาจมีผลต่อรายรับ - รายจ่าย

อาทิ อัตราเงินเฟ้อ ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่อาจกระทบต่ออัตราดอกเบี้ย จำนวนปีที่คาดว่าจะมีชีวิตอยู่หลังเกษียณ ลูกหลานที่อาจนำพาความเดือดเนื้อร้อนใจมาให้ เป็นต้น

- **สูตรคำนวณเงินที่ต้องมีในวันเกษียณ**

การประมาณจำนวนเงินที่ต้องมีเพื่อใช้จ่ายหลังเกษียณนั้น แบ่งออกเป็น ๒ แนวคิด คือ

๑. การใช้เงินออมสำหรับใช้จ่าย
  ๒. การใช้ดอกผลของเงินออมและเงินลงทุนสำหรับใช้จ่าย
- หรืออาจใช้ทั้ง ๒ แนวคิดผสมกันก็ได้

แนวคิดที่ ๑ : นำเงินออมมาใช้จ่ายหลังเกษียณ

เงินที่ควรมี ณ วันเกษียณ = ค่าใช้จ่ายต่อเดือนหลังเกษียณ x 12 เดือน x จำนวนปีที่คาดว่าจะมีชีวิตอยู่หลังเกษียณ

ยกตัวอย่าง เช่น หากประเมินว่าหลังเกษียณจะใช้จ่ายเดือนละ ๒๕,๐๐๐ บาท และคาดว่าจะมีชีวิตอยู่จนอายุ ๘๐ ปี ดังนั้น จำนวนเงินที่ต้องมี ณ วันเกษียณ

= ๒๕,๐๐๐ บาท x ๑๒ เดือน x ๒๐ ปีหลังเกษียณ

= ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท

* กรณีนี้จะเป็นการใช้เงินต้นให้หมดไปเรื่อย ๆ

แนวคิดที่ ๒ : นำดอกผลของเงินออมและเงินลงทุนมาใช้จ่ายหลังเกษียณ

$$\text{เงินที่ควรมี ณ วันเกษียณ} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายต่อเดือนหลังเกษียณ} \times 12 \text{ เดือน}}{\text{ประมาณการอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของเงินออมและเงินลงทุนต่อปีในช่วงหลังเกษียณ (\% ต่อปี)}}$$

ยกตัวอย่าง เช่น หากประเมินว่าหลังเกษียณจะใช้จ่ายเดือนละ ๒๕,๐๐๐ บาท และคาดว่าอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของเงินออมและเงินลงทุนช่วงหลังเกษียณอยู่ที่ ๖% ต่อปี ดังนั้น จำนวนเงินที่ต้องมี ณ วันเกษียณ

$$= (๒๕,๐๐๐ \text{ บาท} \times ๑๒ \text{ เดือน}) / ๖\% \text{ ต่อปี}$$

$$= ๕,๐๐๐,๐๐๐ \text{ บาท}$$

* กรณีนี้ เงินต้นจะยังคงอยู่ที่ให้ออกดอกออกผลต่อไป

● การออม การลงทุน เพื่อการเกษียณสุข

➢ ควร ออม ก่อนใช้จ่ายอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่เริ่มต้นทำงาน โดยออมเงินสำหรับการเกษียณให้ได้อย่างน้อย ๑๐% ของรายได้ หากรายได้เพิ่มขึ้นก็ควรออมเพิ่มขึ้น และไม่ควรรนำออกมาใช้จนกว่าจะเกษียณ

➢ ควรแบ่งเงินออมเพื่อเกษียณบางส่วนไป ลงทุน เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนที่มากขึ้นภายใต้ความเสี่ยงที่ยอมรับได้

● การบริหารเงินหลังเกษียณ

เรามีข้อเสนอแนะสำหรับการบริหารเงินก่อนสุดท้ายของชีวิต ดังนี้

➢ ควรคงเงินฝากในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ไว้ประมาณ ๒ - ๖ เท่า ของค่าใช้จ่ายต่อเดือน เพื่อให้มีสภาพคล่องสำหรับการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และเผื่อไว้สำหรับกรณีฉุกเฉิน

➢ นำเงินบางส่วนไปแบ่งฝากประจำในระยะต่าง ๆ เช่น ๓ เดือน ๖ เดือนหรือ ๑ ปี โดยเลือกให้มีระยะเวลาครบกำหนดเหมือนกัน จะเป็นการบริหารสภาพคล่องและเพิ่มผลตอบแทนให้มากกว่าเงินฝากออมทรัพย์

➢ ควรนำเงินส่วนที่ยังไม่ได้ใช้ใน ระยะสั้นไปลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนที่แน่นอนในระยะปานกลาง - ยาว

➢ ทางเลือกอื่น ๆ ในการลงทุน มีดังนี้

❖ ผลិតภัณฑ์ทางการเงินที่มีความเสี่ยงต่ำ - ปานกลาง เช่น สลากออมทรัพย์ กองทุนรวมตลาดเงิน กองทุนรวมตราสารหนี้ หุ้นกู้ของบริษัทเอกชนที่ได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือในระดับที่นำลงทุนดังนี้

สถาบันจัดอันดับเครดิตนานาชาติ			สถาบันจัดอันดับเครดิตภายในประเทศ	
Moody's	S & P	Fitch	TRIS	Fitch (Thailand)
Baa3 ขึ้นไป	BBB - ขึ้นไป	BBB - ขึ้นไป	BBB - ขึ้นไป	BBB - (Tha) ขึ้นไป

❖ สำหรับผู้ที่มีความชำนาญในการลงทุนและยอมรับความเสี่ยงได้ อาจแบ่งเงินบางส่วน (สูงสุดไม่เกิน ๑๕% ของเงินออมและเงินลงทุนทั้งหมด) ไปลงทุนในผลิตภัณฑ์ทางการเงินหรือสินทรัพย์ที่เปิดโอกาสรับผลตอบแทนสูงขึ้นแต่มีความเสี่ยงสูงขึ้น เช่น หุ้น และทองคำ เป็นต้น

➢ ควรติดตามข่าวสารและสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่อาจมีผลกระทบต่อผลตอบแทนของเงินออมและเงินลงทุนของคุณอย่างสม่ำเสมอ ทั้งแนวโน้มอัตราดอกเบี้ย เงินเพื่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเงิน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเงิน รวมถึงภัยทางการเงินในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อปกป้องเงินทองของตนเองที่อุตสาหกรรมริบมาตลอดให้พ้นจากมิถุนานีด้วย

➢ ควรมีวินัยในการใช้จ่ายเพื่อให้มีเงินเพียงพอจนถึงวันสุดท้ายของชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง ๕ ปีแรกของการเกษียณ ยังไม่ควรใช้จ่ายเกินกว่าอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยที่ได้รับ

ที่สำคัญ ต้องวางแผนมรดกด้วยเพื่อให้การส่งต่อทรัพย์สินสู่คนรุ่นถัดไปเป็นไปอย่างเรียบร้อยและตรงตามเจตนารมณ์ของคุณ อย่าให้ทรัพย์สินกลายเป็นสาเหตุให้ลูกหลานต้องหมางใจกัน โดยคุณต้องสำรวจและรวบรวมว่ามีทรัพย์สินอะไรบ้าง แต่ละอย่างมูลค่าเท่าใดคุณต้องการให้แบ่งทรัพย์สินระหว่างทายาทอย่างไร ต้องการยกทรัพย์สินใดให้ผู้ใดนอกจากนี้ต้องพยายามสะสมหนี้สิน เพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อกองมรดกที่ตั้งใจจะเก็บไว้ให้ลูกหลานด้วย

บทที่ ๓

แนวทางการส่งเสริมสหกรณ์การส่งเสริมสหกรณ์ออมทรัพย์ ให้เป็นองค์กรวางแผนทางการเงินแก่สมาชิก

จากผลการดำเนินการอบรมในจำนวน ๒ รุ่น ที่ผ่านมาจังหวัดได้ดำเนินการวางแผนร่วมกับสหกรณ์และดำเนินการกิจกรรมเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ต่าง ๆ ได้รับความสนใจเข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนมากและมีความตระหนักถึงการให้ความรู้ในการวางแผนทางการเงินเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวเป็นอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน และการแก้ไขปัญหาหนี้สินของสมาชิกกรมจึงได้กำหนดแนวทางในการส่งเสริมสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นองค์กรวางแผนทางการเงิน ดังนี้

๑. จังหวัดส่งเสริมแนะนำให้สหกรณ์ออมทรัพย์จัดอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกในการวางแผนทางการเงิน โดยนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณา กำหนดเป็นแผนปฏิบัติงานประจำปีหรือสอดแทรกเนื้อหาในการจัดอบรมสัมมนาประจำปีของสหกรณ์ หรือการอบรมสมาชิกใหม่ อาจมีการทดสอบความรู้ด้านการเงินก่อนและหลังการอบรม

๒. ส่งเสริมแนะนำให้สหกรณ์ออมทรัพย์จัดกิจกรรมการให้ความรู้ทางการเงินแก่สมาชิก เช่น มุมที่ปรึกษาทางการเงิน คลินิกสหกรณ์แก้ไขปัญหาหนี้สินสมาชิก การออม การวางแผนก่อนการเกษียณการลงทุน

๓. เผยแพร่ความรู้ด้านการวางแผนการเงิน เช่น เอกสารเผยแพร่ เว็บไซต์ วารสารสหกรณ์ จดหมายข่าว อีเมล Application line บอร์ดประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

๔. ติดตามผลประเมินผลผู้ผ่านการอบรมหรือร่วมกิจกรรมการวางแผนทางการเงิน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรหรือกิจกรรมต่อไป

๕. อาจมีการเผยแพร่กิจกรรมการวางแผนทางการเงิน เช่น คลินิกสหกรณ์ได้แก้ไขปัญหาหนี้สินสมาชิกจำนวน (ราย) ส่งเสริมการออมไว้ใช้จ่ายเกษียณอายุ วางแผนปลดหนี้ก่อนเกษียณอายุ ในรายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์ เป็นต้น

แนวทางการจัดโครงการอบรมของสหกรณ์ออมทรัพย์

๑. กำหนดแผนการจัดโครงการให้ความรู้การวางแผนการเงินแก่สมาชิกสหกรณ์ สหกรณ์ควรกำหนดแผนการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน หรือสอดแทรกเนื้อหาวิชานี้ทุกครั้งที่มีการจัดการอบรมให้แก่สมาชิก อย่างน้อยปีละ ๑ รุ่น หรือตามความเหมาะสมของสหกรณ์ และสำหรับในปีต่อ ๆ ไป ก็ให้สหกรณ์มีการติดตามและประเมินผลสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการอบรม

๒. การคัดเลือกกลุ่มสมาชิกสหกรณ์เป้าหมาย

การจัดการอบรมสหกรณ์อาจจะแบ่งกลุ่มเป้าหมายได้ตามความจำเป็น เช่น กลุ่มสมาชิกเข้าใหม่ กลุ่มสมาชิกเกษียณอายุ กลุ่มที่มีเงินฝากแต่ไม่มีหนี้ กลุ่มที่มีหนี้ เพราะว่าจะได้มีการกำหนดเนื้อหาที่สอดคล้องกลุ่มเป้าหมาย

๓. กำหนดเนื้อหา วิธีการถ่ายทอด และกิจกรรมให้ความรู้ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเนื้อหาอาจจะประกอบด้วย

๑) ความรู้ด้านการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล

๒) สิทธิและหน้าที่ของผู้ใช้บริการทางการเงิน

๓) การบริหารสินเชื่อส่วนบุคคล

๔) ความรู้ด้านการเงินอื่น ๆ เช่น การบริหารสินทรัพย์ หนี้สินส่วนบุคคล ภัยทางการเงิน เป็นต้น

๔. อาจจะมีการทดสอบความรู้ก่อนและหลังการอบรม โดยกลุ่มพัฒนาสหกรณ์ออมทรัพย์ ได้จัดทำแบบทดสอบความรู้ทางการเงินก่อนเข้ารับการอบรมและหลังการอบรม ซึ่งสามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ของพัฒนาสหกรณ์ด้านการเงินและร้านค้า (<http://webhost.cpd.go.th/cepocpd>)

๕. ประเมินผลโครงการอบรม

การเผยแพร่ความรู้ด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล

การเผยแพร่ความรู้ด้านการวางแผนทางการเงิน กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้แจกจ่ายเอกสารเผยแพร่ให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ร่วมโครงการในปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐ แล้ว โดยแบ่งเป็นเอกสารเผยแพร่ ๑ ชุด ชุดละ ๖ เล่ม ประกอบด้วย (๑) วางแผนการเงินอย่างชาญฉลาด (๒) รอบรู้ระวังภัย (๓) รักษาสิทธิ รู้หน้าที่ มีเป้าหมายทางการเงิน (๔) คิดก่อนเป็นหนี้ (๕) e - Payment และ (๖) สมุดเงินออม ทั้งนี้ กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยให้จัดพิมพ์หนังสือดังกล่าว (ลิขสิทธิ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย) โดยจะจัดส่งให้จังหวัดนำไปเผยแพร่ต่อให้กับสหกรณ์ออมทรัพย์ที่อยู่ภายในจังหวัด นอกจากนี้เอกสารดังกล่าวแล้ว สหกรณ์อาจจะจัดทำแผ่นพับสรุปย่อในแต่ละเรื่องเพิ่มเติมได้ หรือเผยแพร่ข้อมูลลงบนเว็บไซต์ของสหกรณ์ก็สามารถดำเนินการได้ แต่หากสหกรณ์มีความประสงค์จะพิมพ์เอกสารเผยแพร่เพิ่มเติม ให้จัดทำหนังสือขออนุญาตจัดพิมพ์ได้โดยตรงไปที่ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) ธนาคารแห่งประเทศไทย

การให้คำปรึกษาแนะนำแก่สมาชิก

๑. สหกรณ์ออมทรัพย์ทดสอบความรู้ทางการเงินของสมาชิก พร้อมทั้งให้ความรู้ด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคลแก่สมาชิกใหม่ โดยแบ่งสมาชิกออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑) สมาชิกที่มีรายได้น้อย มีภาระหนี้สินมาก ให้สหกรณ์วางแผนการชำระหนี้ให้สอดคล้องกับรายได้ของสมาชิก

๒) สมาชิกที่มีเงินเหลือ ให้สหกรณ์วางแผนการออม การลงทุน โดยแนะนำผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เหมาะสมแก่สมาชิก

๓) สมาชิกที่เกษียณอายุให้สหกรณ์เชิญสมาชิกที่จะเกษียณอายุราชการมาอบรมการวางแผนชำระหนี้ การออม การลงทุน การวางแผนสวัสดิการในวัยเกษียณ

๒. สหกรณ์ออมทรัพย์สำรวจข้อมูลทางการเงินของสมาชิก

๓. สหกรณ์ออมทรัพย์ช่วยเหลือสมาชิก ทั้งสมาชิกที่ต้องการออมและลงทุน และสมาชิกที่มีปัญหาหนี้สิน ในการวางแผนทางการเงินโดยใช้โปรแกรมวางแผนการเงินส่วนบุคคลอย่างง่าย คำนวณส่วนผสมของการออมและการลงทุนแก่สมาชิก

๔. สหกรณ์ออมทรัพย์แนะนำผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เหมาะสมแก่สมาชิก

๕. สหกรณ์มีการติดตามประเมินผลพฤติกรรมการออม การลงทุน และการบริหารสินทรัพย์และหนี้สินของสมาชิกที่ผ่านการอบรมให้ความรู้

หมายเหตุ : สามารถดาวน์โหลดเอกสารประกอบการบรรยายได้จากเว็บไซต์ของกองพัฒนาสหกรณ์ด้านการเงินและร้านค้า (<http://webhost.cpd.go.th/cepocpd>) และนอกจากนี้ยังสามารถใช้เอกสารประกอบการบรรยายของศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย (<https://www.1213.or.th/th/pages/default.aspx>)

ภาคผนวก

แบบทดสอบความมั่นคงทางการเงิน

ความมั่นคงของฐานะการเงิน

1) ปัจจุบันฉันมีรายได้หลักมาจาก...

☐ เงินเดือน หรือค่าจ้าง	3 คะแนน
☐ ธุรกิจส่วนตัว หรืออาชีพอิสระ	3 คะแนน
☐ สินทรัพย์	3 คะแนน
☐ ไม่มีรายได้ประจำ	0 คะแนน

2) นอกจากรายได้หลักแล้ว ฉันยังมีรายได้มาจากแหล่งอื่น...

☐ ไม่มี	0 คะแนน
☐ มีบ้าง แต่ไม่มาก หรือไม่แน่นอน	1 คะแนน
☐ มีแน่นอนและต่อเนื่อง	2 คะแนน

3) ภาระหนี้สินของฉัน

☐ 0-10% ของรายได้ต่อเดือน	2 คะแนน
☐ 10-30% ของรายได้ต่อเดือน	1 คะแนน
☐ มากกว่า 30% ของรายได้ต่อเดือน	0 คะแนน

4) ในแต่ละเดือน ฉันมีเงินเหลือจากการใช้จ่าย...

☐ มากกว่า 20% ของรายได้ต่อเดือน	3 คะแนน
☐ มากกว่า 10% ของรายได้ต่อเดือน	2 คะแนน
☐ ไม่มาก บางครั้งรายได้อาจไม่พอใช้จ่าย	1 คะแนน
☐ ฉันต้องพึ่งพาการกู้ยืมจากบัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล รวมถึงสินเชื่ออสังหาริมทรัพย์ อยู่เป็นประจำ	0 คะแนน

5) ฉันมีเงินสำรองเพียงพอที่จะดำรงชีพอยู่โดยไม่มีรายได้ นานที่สุด...

☐ ไม่เกิน 3 เดือน	0 คะแนน
☐ ประมาณ 3-6 เดือน	1 คะแนน
☐ ประมาณ 6 เดือน - 1 ปี	2 คะแนน
☐ มากกว่า 1 ปี	3 คะแนน

6) หลักประกันสำหรับความเสี่ยงทางการเงิน (ชีวิต/สุขภาพ/รายได้/ทรัพย์สิน/รถ ฯลฯ) ของฉัน

☐ มีประกันสำหรับความเสี่ยงทางการเงินไว้เกือบทุกประเภท และครอบคลุมความเสี่ยงหลัก ๆ ที่มี	2 คะแนน
☐ ทำประกันไว้บ้าง และครอบคลุมความเสี่ยงได้บางส่วน	1 คะแนน
☐ ไม่ได้ทำประกันไว้	0 คะแนน

7) แผนสำหรับการเกษียณอายุของฉัน...

☐ ฉันมีความพร้อมทางการเงินแล้วสำหรับการเกษียณอายุ	2 คะแนน
☐ ฉันวางแผนไว้แล้ว และกำลังดำเนินการตามแผน เพื่อให้มีความพร้อมทางการเงินในวันเกษียณอายุ	1 คะแนน
☐ ฉันยังไม่แน่ใจว่าฉันสามารถเกษียณอายุอย่างมีความพร้อมทางการเงิน	0 คะแนน

การแปลผลคะแนน

0 - 5 คะแนน “ความมั่นคงทางการเงิน : ระดับต่ำ”

ปัญหาหนักอกของคุณ คือรายได้ไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน รวมถึงไม่มีเงินออมเผื่อเอาไว้ใช้ในยามฉุกเฉินและไม่มีประกันที่ครอบคลุมความเสี่ยงทางการเงินอย่างเพียงพอ เราแนะนำให้คุณตั้งใจมั่นว่า “ฉันจะอยู่ให้ได้ด้วยรายได้ของฉันและจะไม่ก่อหนี้เพิ่ม” ซึ่งคุณสามารถทำได้ด้วยการประกอบสัมมาชีพด้วยความขยันขันแข็ง หรืออาจพัฒนาทักษะอาชีพเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการหารายได้ เมื่อมีรายได้เข้ามา คุณควรกันเงินออมไว้ส่วนหนึ่งก่อนที่จะใช้จ่าย และพยายามลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น อย่าลืมนำเศรษฐกิจหลายคนที่ก่อร่างสร้างตัวด้วยสติปัญญา ความขยัน หมั่นเพียร และการประหยัด อุดหนุน คุณเองก็ทำได้

6 - 9 คะแนน “ความมั่นคงทางการเงิน : ระดับกลาง ค่อนข้างต่ำ”

คุณอยู่ในฐานะพออยู่พอกิน ไม่ถึงกับยากลำบาก แต่หากต้องการสร้างอนาคตที่มั่นคง คุณอาจต้องหารายได้เสริมหรือระมัดระวังการใช้จ่ายมากขึ้น การทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายจะช่วยให้ทราบว่ารายจ่ายที่จำเป็นมีจำนวนเท่าไร และรายจ่ายใดไม่จำเป็น สามารถลดทอนลงเพื่อเปลี่ยนเป็นเงินออม ได้นอกจากนี้ การพิจารณาทำประกันให้ ครอบคลุมความเสี่ยงทางการเงินที่มีอยู่ก็สำคัญเช่นเดียวกัน

10 - 14 คะแนน “ความมั่นคงทางการเงิน : ระดับกลาง ค่อนข้างสูง”

ฐานะการเงินของคุณอยู่ในระดับปานกลาง มีรายได้เพียงพอสำหรับการใช้จ่ายและมีเงินเหลือสำหรับเก็บออมหรือคุณอาจจะเป็นผู้ที่รู้จักการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงก็เป็นได้ การรักษาวินัยทางการเงินที่ดีจะช่วยให้คุณมีฐานะการเงินที่มั่นคงและมั่นคงขึ้นอย่างแน่นอน ควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการออมและการลงทุนประเภทต่าง ๆ เพื่อบริหารเงินออมให้เพิ่มค่ามากกว่าเงินเฟ้อ นอกจากนี้การพิจารณาทำประกันให้ครอบคลุมความเสี่ยงทางการเงินที่คุณมีก็สำคัญสำหรับคุณ

15 - 17 คะแนน “ความมั่นคงทางการเงิน : ระดับสูง”

ฐานะการเงินของคุณมีความมั่นคง มีเงินออมที่เพียงพอ ประเด็นทางการเงินที่คุณให้ความสำคัญ คือ การลงทุนหรือการสร้างรายได้จากสินทรัพย์ซึ่งการตัดสินใจลงทุนแต่ละครั้งควรศึกษาหาข้อมูลให้ครบถ้วนเพื่อให้เข้าใจผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่จะลงทุน และความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนรวมถึงศึกษาเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน หรือผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่นำเสนอโดยสถาบันการเงินอื่นด้วย

*****